

JAARVERSLAG 2011

Examencommissie BSc&MSc opleidingen
Rotterdam School of Management
Erasmus University

Inhoudsopgave

1. Voorwoord	3
2. De Examencommissie BSc & MSc-opleidingen	5
2.1 Takenpakket	5
2.2 Samenstelling en werkwijze	5
2.1 Missie en visie	5
2.2 Secretariaat	5
2.3 Output van de Examencommissie	5
3. Uitoefening van de taken in 2011	7
3.1 De Examencommissie als toezichthouder	7
a. Het uitreiken van getuigschriften	7
b. Het aanwijzen van examinatoren	8
c. Kwaliteitsbewaking van tentamens en examens: het integraal toetsbeleid	8
Toezicht masterscripties	8
Het Onderwijsservicepunt	11
De Tentamenmonitor	11
Toezicht course manuals	11
d. Fraudemaatregelen	12
e. Toezicht op uitvoering van de examenregels	13
f. Geschillenbeslechting	13
3.2 Regelgeving: de regels en richtlijnen en advisering over de OER	14
3.3 Besluiten in individuele gevallen	14
a. Vrijstellingen	15
b. Extra tentamenkansen	15
c. Verlenging geldigheidsduur tentamenresultaten	16
d. Faciliteiten voor studenten met een functiebeperking	16
e. Bindend studieadvies	16
f. Compensatieregelingen	17
g. Zwartrijders	17
3.4 Toelatingsbesluiten	18
a. Toelating tot de premasterprogramma's	18
b. Toelating tot de initiële masteropleidingen	19
4. Jaarlijks EC symposium	22
Bijlage A. Takenpakket van de Examencommissie	23
Bijlage B. Studentenaantallen per opleiding (teldatum 1 oktober 2011)	24
Bijlage C. Portefeuilleverdeling leden Examencommissie	25

© Examencommissie BSc&MSc opleidingen,
Rotterdam School of Management, Erasmus University,
Rotterdam, april 2012

Editor

mw.mr. C.M. Dirks – van den Broek
Secretaris van de Examencommissie BSc&MSc opleidingen
Rotterdam School of Management
Erasmus University
Burg. Oudlaan 50, kamer T5-41
Postbus 1738
3000 DR Rotterdam
tel.: 010-4081895/2743
e-mail: EC@rsm.nl

1. Voorwoord

Ik nodig u van harte uit kennis te nemen van dit jaarverslag. Mocht u vragen of suggesties hebben over of naar aanleiding van het verslag dan vernemen wij die graag via ec@rsm.nl.

Met vriendelijke groet,

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'Teun W. Hardjono', written in a cursive style.

prof.dr.ing. Teun W. Hardjono
Voorzitter

leden	portefeuille
prof.dr.ing. T.W. Hardjono (voorzitter)	Getuigschriften van alle opleidingen, bewijzen van toelating, bindend studieadvies BScIBA
prof.dr. P.P.M.A.R. Heugens	MPhil, <i>excellence check</i> alle opleidingen
dr. R. Kuik	MScBA inclusief het General Management programma, <i>sampled monitoring</i> , master electives, internships
dr. J. van Rekom	BScBA cursusjaar 2 en 3, bachelor minors, tentamenmonitor, fraude
ir. A.J. Roodink	PTO
drs. W.M.J. Schauten (tot 1 juni 2011)	BScBA cursusjaar 1, toelating premasteropleidingen, bindend studieadvies BScBA, fraude
Dr. M. Schippers (vanaf september 2011)	BSc cursusjaar 1, studievoortgang: BSA, nominaal = normaal

Secretariaat	taak
mr. C.M. Dirks-van den Broek (0,6 fte)	Secretaris en hoofd van de afdeling
mr. I.M. van Essen (0,8 fte)	Adjunct secretaris ihb Alle zaken op het gebied van de BScIBA- en MScIM-opleiding
drs. A.M. Schey (0,4 fte)	Adjunct secretaris ihb Bewijzen van toelating; EC-vergaderingen; fraudezaken
J. Bougrine (1,0 fte)	Secretaresse alle onderwerpen
G.M. den Bakker (0,4 fte)	Secretaresse ihb BA-opleiding; vrijstellingen
drs. I.T.T. Przewoźna (0,7 fte)	Secretaresse ihb IBA-, MPhil- en MScIM-opleiding
drs. A.W.M. Berndsen (1,0 fte)	Afhandeling premastertoelatingen; tentamenmonitor

2. De Examencommissie BSc & MSc-opleidingen

2.1 Takenpakket

De Examencommissie heeft een breed takenpakket op het gebied van tentamens en examens. De taken van Examencommissies zijn gebaseerd op de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW). In bijlage A, staan de taken opgesomd.

De decaan heeft de Examencommissie ingesteld ten behoeve van de door de overheid bekostigde BSc- en MSc-opleidingen van de RSM. In bijlage B, staan de opleidingen waarover de Examencommissie bevoegd is. Tevens staat per opleiding het aantal studenten aangegeven.

2.2 Samenstelling en werkwijze

De leden van de Examencommissie worden benoemd door de decaan voor een termijn van 2 jaar. Na afloop van de termijn is het lid herbenoembaar. De omvang van de benoeming is 0,2 fte. Vooralsnog zijn alle leden lid van het wetenschappelijk personeel van de faculteit.

De commissie stelt het beleid en de algemene regels vast in gezamenlijkheid tijdens de maandelijkse vergadering. De taken zijn verdeeld in portefeuilles. Als portefeuillehouder is een commissielid verantwoordelijk voor de afhandeling van de dagelijkse gang van zaken van zijn portefeuille.

Halverwege het jaar 2011 is besloten het aantal leden terug te brengen naar 6 (inclusief voorzitter) onder aanpassing van de portefeuilleverdeling. Voorheen waren de portefeuilles primair gericht op een opleiding, nu is gekozen voor een indeling die primair gericht is op taken en secundair op opleidingen. In bijlage C is de portefeuilleverdeling van de Examencommissie opgenomen.

2.1 Missie en visie

De Examencommissie heeft van de wetgever de opdracht gekregen toezicht te houden op toetsing en examinering van de opleidingen. De Examencommissie doet dat in onafhankelijkheid. Kerntaak van de Examencommissie is het verzekeren van het civiel effect van de getuigschriften. De Examencommissie stelt daartoe regels en beleid op. Kerndocumenten zijn:

1. De Onderwijs- en Examenregels (OER) van de betreffende opleidingen. In de OER is het onderwijsprogramma vastgelegd en worden zaken geregeld zoals het aantal tentamenmogelijkheden, eventuele volgtijdelijkheid van onderdelen, het bindend studieadvies, vrijstellingsmogelijkheden.
 2. de *Regels en Richtlijnen* waarin regels zijn opgenomen met betrekking tot de examenbevoegdheid van examinatoren, fraude, beoordeling, compensatie.
 3. De nota 'Integraal toetsbeleid' waarin de kwaliteitsborging van het toetsbeleid is beschreven.
- In het laatstgenoemde document zijn ook de kernwaarden van de Examencommissie neergelegd: professionaliteit; academische vrijheid; *fair play*; *continuous improvement*.

2.2 Secretariaat

De Examencommissie wordt ambtelijk ondersteund door een secretariaat. Het secretariaat bereidt de vergaderingen en de besluitvorming van de commissie voor en voert de besluiten uit. Ook binnen het secretariaat zijn de taken onderling verdeeld.

De heer drs. A.W.M. Berndsen is aan het secretariaat van de Examencommissie toegevoegd met het oog op de afhandeling van de toelating van premasterstudenten en het voorbereiden van de tentamenmonitor.

2.3 Output van de Examencommissie

In de tabel op de volgende bladzijde staat de productie van de Examencommissie over het jaar 2011 en eerdere jaren kort weergegeven. In de paragrafen hierna wordt per taakonderdeel een toelichting gegeven.

	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Aantal vergaderingen						
Plenaire vergaderingen EC	10	10	9	9	8	9
Voorzittersoverleg:	4	3	3	3	3	3
Ingekomen post (*)						
BA (BSc/MSc)	1187	1158	1190	1081	894	768
IBA:	872	588	481	335	334	330
PTO		32	36	29	26	12
MPhil		34	20	18	4	12
Totaal	2059	1812	1727	1463	1258	1122
Verstuurde post (*)						
BSc/MScBA	1080	1225	933	766	713	544
BSc/MScIBA(IM)	886	606	425	337	161	174
PTO		33	40	32	28	23
MPhil		34	20	18	4	12
Totaal	1966	1898	1418	1153	906	753
Verstreckte getuigschriften						
BScBA	341	482	429	288	413	517
BScIBA	214	180	250	248	299	280
MScBA	850	815	916	1029	881	806
MScFI					24	237
MScSCM					3	63
MScIBA	44	43	26	nvt	nvt	nvt
MScIM			28	48	57	63
PTO	77	82	88	119	101	95
drs. bedrijfskunde		80	nvt	nvt	nvt	nvt
MPhil		10	3	7	15	9
MScCC		nvt	nvt	nvt	nvt	9
Totaal	1526	1692	1740	1739	1793	2079
Examenbevoegdheidsverklaringen						
Totaal			157	143	124	218
Fraudezaken						
BScBA	58	40	33	28	12	28
BScIBA	74	21	29	16	14	16
MScBA	2	2	3	2	0	1
PTO			4	3	3	2
MScIBA/MScIM	3	0	0	0	0	0
MPhil			1	0	0	0
Totaal	137	63	70	49	29	47
Beroepen						
BSc/MScBA	21	27	17	29	24	31
BSc/MScIBA(IM)	67	45	34	17	10	20
Totaal	88	72	51	46	34	51
toegelaten en feitelijk ingeschreven premasterstudenten						
hbo-premaster Nederlandstalig	350	147	119	187	170	171
hbo-premaster Engelstalig	80	60	34	52	47	47
GM programme foundation year	40	56	49	63	69	48
Totaal	470	263	202	302	286	266
Verstreckte bewijzen van toelating initiële masteropleidingen						
MSc interne doorstroom	690	988	942	715	673	908
MSc externe instroom	50	197	151	164	363	405
Totaal	740	1185	1093	879	1036	1313

3. Uitoefening van de taken in 2011

3.1 De Examencommissie als toezichthouder

a. Het uitreiken van getuigschriften

Volgens de wet stelt de examencommissie vast of een student voldoet aan de voorwaarden die de onderwijs- en examenregeling (OER) stelt ten aanzien van de kennis, inzicht en vaardigheden die nodig zijn voor het verkrijgen van de graad bachelor of master¹. Ten bewijze dat aan de eisen is voldaan wordt het getuigschrift uitgereikt. Bij het getuigschrift wordt een cijferlijst uitgereikt en tevens een diplomasupplement. De voorzitter van de Examencommissie ondertekent deze drie documenten. In 2011 heeft de Examencommissie 2079 getuigschriften uitgereikt: 797 bachelor getuigschriften en 1282 master getuigschriften.

Opvallend is dat het aantal verstrekte *cum laude* getuigschriften sterk verschilt per opleiding, zie onderstaande tabel.

Verstrekte getuigschriften	<i>cum laude</i>	%	
BScBA	517	4	0.8
BScIBA	280	27	9.6
MScBA	806	118	14.6
MScFI	237	63	26.6
MScSCM	63	3	4.8
MScIM	63	21	33.3
PTO	95	6	6.3
MPhil	9	4	44.4
MScCC	9	0	0
Totaal	2079	246	11.8

Ook de verschillen tussen het aantal verstrekte *cum laude* getuigschriften per *master programme* van de MScBA-opleiding zijn groot, zie het onderstaande overzicht.

MP	<i>aantal</i>	<i>cum laude</i>	%
AC	58	9	15.5
BIM	30	3	10.0
CHEB	12	1	8.3
ES	63	6	9.5
FI	87	9	10.3
GBSM	49	15	30.6
HRM	63	11	17.5
MI	63	4	6.3
MM	170	34	20.0
SCM	33	2	6.1
SM	143	16	11.2
OCC	35	8	22.9
Totaal	806	118	14.6

¹ Zie artikel 7.11, tweede lid, WHW

Het waarborgen van het civiel effect van het getuigschrift behoort tot de kerntaken van de Examencommissie. De kwaliteitsborging van het examen en daarmee de getuigschriften is nader uitgewerkt in het integraal toetsbeleid. In paragraaf **c.** wordt hier verder op ingegaan.

b. Het aanwijzen van examinatoren

De Examencommissie wijst de examinatoren aan. In de Regels en Richtlijnen heeft de Examencommissie bepaald dat de leden van de wetenschappelijke staf (hoogleraren en universitaire (hoofd)docenten) examineren zijn voor de door hen verzorgde onderwijseenheden². Andere leden van het wetenschappelijk personeel zoals bijvoorbeeld aio's zijn dus niet 'automatisch' examenbevoegd. Indien een aio of een andere deskundige van buiten de RSM tentamens wil afnemen en beoordelen moet de Examencommissie hem examenbevoegd verklaren. In geval het een aio betreft zal de Examencommissie altijd advies inwinnen bij de betrokken promotor.

In geval een deskundige van buiten de RSM tijdelijk examenbevoegd verklaard wil worden bijvoorbeeld om *eenmalig* zitting te hebben in een afstudeercommissie, dan toetst de Examencommissie of de persoon in kwestie in principe voldoet aan de eisen om als lid van het wetenschappelijk personeel bij de RSM aangesteld te kunnen worden: minimaal is vereist een afgeronde universitaire opleiding en bij voorkeur ook een afgeronde promotie of in ieder geval ervaring in het doen van wetenschappelijk onderzoek.

Indien een deskundige van buiten de RSM tijdelijk onderwijs geeft en tentamens opstelt, afneemt en beoordeelt, dan moet voldaan worden aan de volgende eisen:

- universitair niveau (minimaal drs., master of gelijkwaardig en promotie of anderszins bekend met het doen van wetenschappelijk onderzoek);
- gastvrijheidsovereenkomst of tijdelijke aanstelling bij de RSM;
- incorporatie in een vakgroep voor de duur van de gastvrijheidsovereenkomst/aanstelling.

In 2011 heeft de Examencommissie **202** examenbevoegdheidsverklaringen verstrekt aan totaal **53** personen, 87 coaches en 115 co-readers. Het gaat hierbij om **44** aio's en **9** externe deskundigen. Van de 44 aio's hebben er 22 in totaal 82 keer als coach bij de masterscriptie gefungeerd.

De Examencommissie heeft in haar nota *Integraal toetsbeleid*³ expliciet aangegeven dat zij de examenbevoegdheid van een docent kan intrekken bij wijze van uiterste maatregel in geval van gebleken aanhoudend disfunctioneren met betrekking tot het toetsen. Uiteraard zal de Examencommissie hiertoe niet overgaan dan na gesprekken met de betrokken docent en diens leidinggevende en na redelijke mogelijkheden geboden te hebben om het functioneren te verbeteren. De Examencommissie heeft tot op heden nog geen gebruik gemaakt van deze maatregel.

c. Kwaliteitsbewaking van tentamens en examens: het integraal toetsbeleid

Eén van de kerntaken van de Examencommissie is het toezien op de kwaliteit van de tentamens en examens van de opleidingen. In de nota *Integraal toetsbeleid* heeft de Examencommissie vastgelegd langs welke lijnen zij de kwaliteit van toetsing en examinering wil bevorderen en bewaken.

Toezicht masterscripties

De Examencommissie ziet het afstudeerexamen als hét moment om te controleren of een student voldoet aan het gewenste niveau. Daarom heeft de Examencommissie ervoor gekozen hier extra aandacht aan te besteden. Allereerst is een procedure ontworpen om de afstudeerexamens steekproefsgewijs te controleren of wordt voldaan aan de beschreven leerdoelen en procedureregels: de *sampled monitoring*. Verder heeft de Examencommissie een *excellence check* ingevoerd. Indien een afstudeercommissie de scriptie mogelijk met een 9 wil gaan beoordelen, dient deze scriptie voorgelegd te worden aan de *Council for Distinction Mark*. Een negatieve beoordeling door deze Council heeft als consequentie dat het cijfer niet hoger dan een 8.5 mag zijn. Tenslotte houdt de Examencommissie toezicht op de samenstelling van een afstudeercommissie en op de aanwezigheid tijdens de afstudeersessie.

² Zie artikel 1.4 van de R&R van alle opleidingen

³ nota van de Examencommissie d.d. 12 februari 2008

- *Sampled monitoring*

In overleg met de Opleidingsdirectie heeft de Examencommissie in 2008 besloten af te stappen van een afstudeercommissie met een tweede meelezer en een *dual quality check* in te voeren. De reden om hiervoor te kiezen was tweërlei. Enerzijds was er veel onvrede over het tweede meelezerschap omdat tweede meelezers zich vaak machteloos voelden als zij het niet eens waren met de coach en de eerste meelezer waardoor het animo om als tweede meelezer te fungeren vaak niet groot was. Anderzijds was er onvoldoende zicht op het niveau van de scripties van de verschillende *Master Programmes*. De Examencommissie als getuigschriftuitreikend en toezichhoudend orgaan is in bijzondere mate betrokken bij het afstudeerproces. De scriptie is hét moment om te controleren of de student voldoende niveau heeft bereikt om voor een getuigschrift van de opleiding in aanmerking te kunnen komen. Besloten is dat door of namens de Examencommissie ongeveer 10% van de scripties steekproefsgewijs deskundig en objectief gemonitord worden.

Doelstelling van het monitoren van de masterscripties is dat het voor de Examencommissie transparant wordt hoe de (docenten in de) opleidingen omgaan met het beoordelen van scripties teneinde een oordeel te kunnen vormen over de kwaliteit van de Master theses inclusief de verdediging bij de MSc-opleidingen. De Examencommissie is geïnteresseerd in antwoorden op de vragen zoals (a) welke elementen worden er in de discussie/beoordeling betrokken, (b) spoort dat met de als richtlijn geldende beoordelingsmatrix, (c) biedt die matrix houvast bij het oordelen over de kwaliteit van het werk, (d) wat zijn de belangrijkste kwaliteitsdimensies die in beoordelingen worden betrokken?

Tijdens de sampled monitoring zijn observaties gedaan met betrekking tot

- De kwaliteit van de scripties;
- De consistentie van de becijfering over de vakgroepen heen;
- Het supervisieproces;
- De organisatie van de verdediging, de faciliteiten.

Naar aanleiding van de observaties en gelet op de ontwikkeling dat alle masterprogramma's zijn of worden geaccrediteerd, heeft de Examencommissie in december 2011 besloten zich te willen concentreren op de punten: *consistentie* en *supervisie*. Een korte toelichting op de ontwikkelingen met betrekking tot supervisie en consistentie.

Supervisie

De verhouding studenten-docenten bij het afstuderen is in sommige vakgroepen 10:1 (m.a.w.: elke docent/afstudeercoach begeleidt 10 of meer studenten bij het scriptieproces). Dit leidt tot:

- Inzet van PhD studenten als coach;
- Frequentere wisselingen tijdens afstudeersessies;
- Onderzoeksinactieve begeleiders;
- Begeleiding door externe deskundigen;
- Gedemotiveerde studenten;
- Verschooling en verschraving van de scripties.

Consistentie

De Examencommissie is bezorgd over de consistentie van de examenprogramma's nu de masterprogramma's zelfstandig geaccrediteerd zijn. Gevolgen van de 13 aparte trajecten zijn:

- 13 aparte eindtermen (en een eigen OER);
- Het loslaten van de bredere bedrijfskundige basis;
- 13 'veldexperimenten' m.b.t. het verkorten en invullen van het afstudeertraject;
- Ontmoediging van uitwisselingen;
- Blokkeren van bepaalde electives;
- Nog minder zicht op examenvereisten door Examencommissie;
- Geen zicht op studiegidsteksten van de verschillende masters;
- De toelatingseisen kunnen verschillen.

De Examencommissie wil zich hard maken voor harmonisatie van de afstudeertrajecten en een kwaliteitscontrole door Sampling in de breedte, per programma.

Met betrekking tot de harmonisatie van de afstudeertrajecten wil de Examencommissie in direct contact staan met de *Academic Directors* van de verschillende masteropleidingen.

In 2012 zal een nieuw afstudeerproces besproken worden met de programmadirectie. De gekozen aandachtspunten zullen daarbij een rol spelen.

- *Excellence check*

Naast de invoering van de *sampled monitoring* heeft de Examencommissie in 2008 besloten dat scripties die waarschijnlijk met een 9.0 of hoger beoordeeld gaan worden vooraf voorgelegd worden aan een **Council for Distinction Mark** om te beoordelen of de scriptie inderdaad dat niveau heeft. Deze procedure is vergelijkbaar met die van het *judicium cum laude* voor een promotie. In deze *Council for Distinction Mark* zitten leden van de wetenschappelijke staf op hoogleraar niveau van de verschillende vakgebieden van de opleiding.

De volgende leden hebben in deze commissie zitting:

- Prof.dr. B.M. Balk (vakgroep 6)
- Prof.dr. F. Hartmann (vakgroep 7)
- Prof.dr. P.P.M.A.R. Heugens, voorzitter (vakgroep 2)
- Prof.dr.ir. H.W.G.M. van Heck (vakgroep 1)
- Prof.dr. R.J.M. van Tulder (vakgroep 8)
- Prof. dr. S.M. Magala (vakgroep 2)
- Dr. T. Mom (vakgroep 4)
- Dr. L. Norden (vakgroep 5)

In 2011 zijn **51** scripties door deze commissie beoordeeld. In **8** gevallen is het oordeel in eerste instantie negatief uitgevallen. Tegen een negatief advies van de *Council for Distinction Mark* kan door de betrokken coach en mee-lezer beroep worden aangetekend. De scriptie wordt dan ter heroverweging voorgelegd aan een ander lid van de *Council*. De voorzitter van de *Council* neemt dan opnieuw een besluit, daarbij het nieuwe referentenrapport in overweging nemende. In 2011 is deze procedure eenmaal gevolgd wat alsnog tot een positief besluit heeft geleid.

In de onderstaande tabel is het aantal scripties weergegeven dat is voorgedragen voor een *excellence check* per opleiding/MSc-programma.

Opleiding	2009	2010	2011
MScBA	41	37	44
A&C	4	1	4
BIM	2	4	4
ES/E&NBV	1		2
FI	9	8	8
GBSM	0		3
HRM	2	5	1
OCC/MC	1		2
MI	0	1	1
MM	9	10	10
SCM	2		1
SM	11	8	8
PTO	3	1	
IM-CEMS	5	7	7
MPhil	1	3	
totaal	50	48	51

- *Toezicht samenstelling afstudeercommissies*

Via de Examenadministratie wordt de Examencommissie op de hoogte gehouden over de samenstelling van de afstudeercommissies en over de opkomst van de leden van afstudeercommissies tijdens de afstudeersessies.

Indien de samenstelling van een afstudeercommissie niet voldoet aan het examenreglement bijvoorbeeld omdat één van de leden niet examenbevoegd blijkt te zijn, dan kan de Examencommissie beoordelen of die examenbevoegdheid alsnog verleend kan worden of dat de persoon in kwestie vervangen moet worden.

Het komt voor dat leden van de afstudeercommissie door overmacht verhinderd zijn om deel te nemen aan het afstudeerexamen. Betrokkene moet in dat geval zelf voor vervanging zorgen of indien dat onmogelijk is diens vakgroep. De Examencommissie controleert of dit daadwerkelijk gebeurt. Bij de 1273 afstudeerexamens van de initiële masteropleidingen die de Examencommissie heeft gecontroleerd hebben **37** coaches en **12** meelezers zich tijdens het afstudeerexamen laten vervangen door een vakgroepenoot.

In totaal zijn er 10 personen die niet aanwezig waren en zich ook niet hebben (kunnen) laten vervangen.

Het Onderwijsservicepunt

Deskundigheidsbevordering en scholing van het wetenschappelijk personeel met betrekking tot het opstellen van goede toetsen is een wezenlijk onderdeel van kwaliteitsborging van toetsing. Sinds het jaar 2000 kunnen docenten van de faculteit ondersteuning op maat krijgen op het gebied van tentamenconstructie bij het Risbo Instituut van de EUR. Doel is dat docenten hier terecht kunnen met vragen die zij tegenkomen bij het maken van tentamens, het maken van een scoringsvoorschrift, het bepalen van de cesuur, het evalueren van tentamenvragen, het instrueren van nakijk-assistenten en dergelijke. De docenten krijgen zowel mondeling als schriftelijk feedback van het Risbo.

In 2011 zijn de tentamens van 15 vakken door het Risbo gecontroleerd. Het betrof daarbij slechts bachelor vakken en dan met name de BA-vakken. Slechts van één IBA vak (Marketing Research Project) zijn de tentamens gecontroleerd.

De Tentamenmonitor

In 2001 heeft de Examencommissie samen met het OECR een tentamenmonitorsysteem opgesteld. Dit monitorsysteem is een tool voor de Examencommissie om informatie over de afgenomen tentamens te krijgen met het oog op de kwaliteitsbewaking. Na elk trimester worden de tentamens doorgelicht, voornamelijk alleen de bachelortentamens. Naast meetbare factoren als rendementen, gemiddelden, cesuurbepaling, betrouwbaarheidsfactoren (bij m.c.-tentamens) worden ook gegevens opgenomen zoals de wijze waarop het cijfer bepaald wordt, hoe het vak getentamineerd wordt en de studentenevaluaties. De Examencommissie gaat terughoudend om met de gegevens van de tentamenmonitor. Op grond van de monitorgegevens kan niet vastgesteld worden of een tentamen aan de maat is of niet. Wél kunnen bepaalde uitkomsten aanleiding geven voor een nader onderzoek. Doorgaans betekent dat in eerste instantie een gesprek met de betreffende examiner. Een dergelijk gesprek is niet gericht op een beoordeling van de docent maar eerder op informatieverschaffing ten behoeve van de Examencommissie. Alle examinatoren worden geïnformeerd over de gegevens van hun vak.

In 2010 is in het kader van de tentamenmonitor extra aandacht besteed aan het feit dat veel docenten in geval van een multiple choice tentamen slechts één versie gebruiken. Ter voorkoming van fraude heeft de Examencommissie docenten erop geattendeerd dat zij bij voorkeur minimaal twee versies van een multiple choice tentamen opstellen. In 2011 is gebleken dat dit helaas nog steeds niet altijd gebeurt. We zien dat dit vaker het geval is bij de resits.

In de toekomst zou de Examencommissie graag de open vragen van de bachelor tentamens en de master tentamenvragen willen monitoren.

Toezicht course manuals

Onderdeel van het integraal toetsbeleid is dat de Examencommissie stelselmatig controleert of de toetsing aansluit op de leerdoelen. De *course manuals* van de bacheloropleidingen worden voor publicatie voorgelegd aan de Examencommissie. De commissie screent vervolgens of de tentaminering en leerdoelen op elkaar aansluiten. Daarbij wordt tevens gecontroleerd of de beoordelingsregels in overeenstemming zijn met de examenreglementen. In 2011 hebben zich hier geen bijzonderheden voorgedaan.

d. Fraudemaatregelen

De Examencommissie kan op grond van artikel 7.12b, lid 2 en 3 van de WHW maatregelen treffen in geval van fraude.

Sinds september 2010 kan bij ernstige fraude het instellingsbestuur op voorstel van de examencommissie de inschrijving voor de opleiding van betrokkene definitief te beëindigen. De Examencommissie heeft in het voorjaar van 2011 voor het eerst een dergelijk voorstel ingediend. Het betrof een student die tweemaal was veroordeeld wegens fraude. In beide gevallen betrof het plagiaat. De laatst gepleegde fraude was zeer ernstig: in zijn scriptie had de student zijn empirische data gekopieerd van het internet. Niet onbelangrijk in deze zaak was het feit dat de student op geen enkel moment en op geen enkele wijze blijkt heeft gegeven van berouw. Hij ontkende dat hij plagiaat had gepleegd ook al was aangetoond dat de empirische data letterlijk en zelf met dezelfde interpunctie in de scriptie waren overgenomen. De ernstige fraude, de recidive en de ontkenning van de fraude door student hebben geleid tot een onherstelbare vertrouwensbreuk tussen de opleiding en de student. De Examencommissie was van oordeel dat de betrokken student niet in aanmerking mocht komen voor het ontvangen van een getuigschrift van de opleiding. Het College van Bestuur heeft vervolgens het voorstel van de Examencommissie overgenomen en de student van de opleiding verwijderd.

Er is in 2011 opvallend weinig fraude geconstateerd. Hoewel er in het M-gebouw jaarlijks 50.000 tentamens worden afgelegd door RSM-studenten zijn er in 2011 slechts 14 studenten betrapt op fraude: in één geval betrof het een mobiel die afging tijdens het tentamen en die niet op de juiste manier was weggeborgen, in 10 gevallen om een grafische rekenmachine die niet was toegestaan en in drie gevallen om spieken. Deze aantallen zijn vergelijkbaar met de andere faculteiten van de Woudestein campus. Wat ook opvalt is dat plagiaat vooral bij eerstejaars vakken voorkomt. Dat het in de hogere jaren minder voorkomt is naar verwachting het gevolg van de strenge strafmaatregelen in het eerste jaar. Dat het aantal gevallen van plagiaat t.o.v. 2010 is toegenomen is niet nader onderzocht en berust naar verwachting op toeval.

In onderstaande grafiek het overzicht van fraudegevallen in 2011 uitgesplitst naar opleiding, type tentamen, type fraude en opgelegde sanctie. Ter vergelijking zijn de totalen van de 5 voorgaande jaren getoond.

	2006	2007	2008	2009	2010	2011						
	totaal	totaal	totaal	totaal	totaal	BScBA	BScIBA	MScBA	PTO	MScIM	MPhil	totaal
aantal studenten	137	63	70	49	29	28	16	1	2			47
<i>soort toets</i>												
groepswerkstuk	34	8	18	13	5	21						21
individueel werkstuk	20	24	28	11	2	3	13		2			18
schriftelijk tentamen	80	31	24	24	15	4	3	1				8
scriptie	3	0	0	1	1							0
<i>soort fraude</i>												
plagiaat	54	32	45	23	14	24	7		2			33
spieken	16	18	5	2	8	1	1	1				3
mobiel	64	8	17	13	3	1						1
grafische rekenmachine	3	5	0	9	3	2	8					10
anders			3	2	1							0
<i>maatregel</i>												
geen	9	2	6	2	1	0	0					0
berisping	65	19	25	18	11	3	12					15
cijfer ongeldig	14	38	7		12		0					0
cijfer ong, uitsl 1 jr	48	7	32	29	5	25	4	1	2			32
nog in behandeling	0	1	0									

e. Toezicht op uitvoering van de examenregels

De Examencommissie heeft de taak erop toe te zien dat de examenregels goed worden uitgevoerd en indien nodig afwijking van de regels toe te staan op basis van de hardheidsclausule.

Door middel van de *screening* van de *course manuals* wordt toezicht gehouden op de nadere uitvoering van de examenregels.

De Examencommissie controleert ook de geldigheidsduur van tentamens. In de OER is vastgelegd dat tentamens een beperkte geldigheidsduur hebben zolang de graad nog niet is behaald: bachelortentamens zijn doorgaans 6 jaar geldig en mastertentamens 3 jaar. Alle studenten die dreigen de geldigheidsduur met één of meer tentamens te overschrijden, worden door de Examencommissie gewaarschuwd. Ook worden zij erop gewezen dat zij eventueel verlenging van de geldigheidsduur bij de Examencommissie kunnen aanvragen.

Daarnaast kan de Examencommissie op verzoek van een docent of een student soms afwijking van de regels toestaan. Zo wordt bijvoorbeeld de hardheidsclausule soms toegepast indien een student wil doorstromen naar de masteropleiding echter nog niet aan de toelatingsvereisten voldoet maar daarbij onredelijk grote studievertraging ondervindt.

In paragraaf 3.3 volgt een overzicht van besluiten van de Examencommissie in individuele gevallen.

f. Geschillenbeslechting

Studenten kunnen in beroep gaan tegen beslissingen van examinatoren en de examencommissie. De procedure is geregeld in de wet, artikel 7.60 e.v. WHW. Deze rechtsgang is een administratief beroep als bedoeld in artikel 1:5 lid 2 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb). Het CBE beperkt zich tot een rechtmatigheidstoetsing. Er wordt getoetst aan zowel het geschreven⁴ als het ongeschreven recht⁵.

Een beroep dient binnen 6 weken na het besluit te worden ingesteld bij het College van Beroep voor de Examens van de Erasmus Universiteit (CBE). Indiening van het beroep kan via het digitaal loket van de EUR.

Hieronder is een overzicht van de beroepen over de afgelopen vier jaren.

Beroepen	2008	2009	2010	2011
onderwerp				
afwijzing premaster NL	4	3	3	4
afwijzing premaster ENG	1	2		4
afwijzing toelating GM	2			
afwijzing toelating MScBA c.s.	6	10	6	11
Afwijzing toelating MScIM		3	1	3
negatief bsa	26	19	13	17
afwijzing registratie cijfer		3		1
afwijzing verkort Research Project	10			
fraudemaatregel		2	1	3
afwijzing vrijstellingen	2	1	1	
afwijzing extra tentamenkans		1		2
afwijzing (her)beoordeling		2	1	1
geldigheidsduur tentamencijfer			2	1
overig			6	4
totaal	51	46	34	51

⁴ Bijvoorbeeld de WHW, de OER en de in de Awb opgenomen algemene beginselen van behoorlijk bestuur.

⁵ Bijvoorbeeld ongeschreven algemene beginselen van behoorlijk bestuur en andere algemene rechtsbeginselen.

afloop beroep	2008	2009	2010	2011
prematuur		1		1
ingetrokken	8	21	10	14
geschikt	36	18	16	30
(kennelijk) niet-ontvankelijk		2		2
ongegegrond	6	4	2	2
gegrond	1	0	0	0
nog geen uitspraak			2	2

Vermeldenswaard is dat in het kader van een van de beroepen tegen een negatief bindend studieadvies 2 studenten op bijzondere wijze hebben gefraudeerd met het oog op een gunstige afloop van het ingestelde beroep. Niet alleen hebben betrokken studenten een onbekende derde ingeschakeld om zogenaamd als studieadviseurs verklaringen af te laten leggen maar ook hebben zij gefraudeerd met het e-mailadres van de secretaris van de Examencommissie RSM. De secretaris van de Examencommissie heeft naar aanleiding hiervan meteen aangifte gedaan van *oplichting* als bedoeld in artikel 326 van het Wetboek van Strafrecht. Daarnaast heeft de decaan op verzoek van de Examencommissie het College van Bestuur verzocht beide studenten te schorsen. Het College van Bestuur heeft besloten de beide betrokken (ex)-studenten voor één jaar, m.i.v. 1 januari 2012, de toegang tot de gebouwen en terreinen van de universiteit en het gebruik van de voorzieningen van de universiteit te ontzeggen. Studenten mogen zich voor geen enkele opleiding van de EUR inschrijven voor de duur van het kalenderjaar 2012. En uiteraard is het beroep niet geschikt.

3.2 Regelgeving: de regels en richtlijnen en advisering over de OER

De Examencommissie heeft regelgevende bevoegdheid. De commissie kan orderegels stellen en richtlijnen en aanwijzingen geven aan de examinatoren. Dit heeft zijn beslag in de Regels en Richtlijnen (R&R) waarin onderwerpen zijn geregeld als fraude, zak/slaag-regeling, 'cum laude'-regeling, compensatieregelingen, aanmelding voor tentamens, tentamennabesprekingen, de samenstelling van afstudeercommissies.

Daarnaast adviseert de Examencommissie de decaan ten aanzien van het vaststellen van de Onderwijs- en Examenregeling (OER) voor iedere opleiding. De Examencommissie kan ook zelfstandig voorstellen doen tot wijziging van de Onderwijs en Examenregelingen.

De belangrijkste wijzigingen van de OER 2011-2012 hadden betrekking op het volgende:

- De accreditatie van enkele masteropleidingen. Aangezien de nieuwe masteropleidingen slechts op onderdelen verschillen van de MScBA-opleiding is ervoor gekozen de OER van de MScBA-opleiding van toepassing te verklaren op de nieuwe masteropleidingen met uitzondering van een paar afwijkende artikelen. Deze afwijkende artikelen hebben betrekking op de toelatingscriteria (paragraaf 3 van de OER), het ontbreken van een keuzemogelijkheid van een master programme (artikel 2.3) en een overgangsregeling ten behoeve van zittende studenten van de betreffende master programmes.
- Invoering *last result rule* bij de masteropleidingen en besluit invoering *last result rule* voor de bacheloropleidingen BScBA en BScIBA met ingang van september 2012. De regel houdt in dat niet meer het hoogste resultaat geldt bij een herkansing maar het laatste resultaat. De verwachting is dat studenten nu minder snel geneigd zijn een voldoende te herkansen.
- Beperking van aantal herkansingen tot 4 in het eerste cursusjaar van de bacheloropleidingen BScBA en BScIBA. De verwachting is dat studenten minder uitstelgedrag zullen vertonen.

3.3 Besluiten in individuele gevallen

In de Onderwijs- en Examenregelingen (de OER) van de verschillende opleidingen is in diverse artikelen vastgelegd dat de Examencommissie in bepaalde gevallen kan toestaan dat van de regels wordt afgeweken. Het gaat om het verlenen van ontheffing van de OER in individuele gevallen wegens persoonlijke omstandigheden of op grond van de hardheidsclausule (indien een regel in een

individueel geval tot een onredelijk gevolg leidt) of om andere specifieke redenen. Enkele voorbeelden zijn: het verlenen van vrijstellingen voor vakken, het verlenen van extra en/of versnelde tentamenkansen, het op een aangepaste wijze afleggen van tentamens wegens een functiestoornis, de aanpassing van de norm van het bindend studieadvies in geval van persoonlijke omstandigheden, het verlenen van doorstroom naar de masteropleiding in geval van persoonlijke omstandigheden of hardheid, en ook het verlenen van toestemming tot het volgen van externe (keuze)vakken, de toelating tot de premasterprogramma's t.b.v. de masteropleiding, de tussentijdse adviezen in het kader van het bindend studieadvies, het vaststellen van een vrij masterprogramma, etc. Het gros van de inkomende en uitgaande post van de Examencommissie heeft hierop betrekking. Hieronder wordt verslag gedaan over de belangrijkste onderwerpen. De toelatingsbeschikkingen worden in het volgende hoofdstuk behandeld bij de uitgifte van de bewijzen van toelating.

a. Vrijstellingen

In de meeste examenregelingen is vastgelegd dat de Examencommissie vrijstellingen kan verlenen op basis van elders verworven kennis en vaardigheden. Echter in de regeling van de premasterprogramma's en de masterregelingen is vastgelegd dat geen vrijstellingen worden verleend. Bij de toelating tot deze programma's van studenten van buiten de RSM wordt al rekening gehouden met een brede aansluitende vooropleiding en daarenboven zijn deze programma's zo kort en specifiek dat het verlenen van vrijstellingen niet voor de hand ligt.

Alleen binnen de bacheloropleidingen worden vrijstellingen verleend. Veel vrijstellingaanvragen houden verband met het bindend studieadvies: het komt vaak voor dat studenten na een afwijzend advies overstappen naar een vergelijkbare opleiding.

BScBA

In 2011 gaat het om de volgende aantallen overstappers naar de BScBA-opleiding:

- 13 studenten van de IBA-opleiding EUR;
- 25 studenten van de Erasmus School of Economics EUR;
- 5 studenten van andere EUR-opleidingen;
- 5 studenten van opleidingen van andere universiteiten en hogescholen.

In 2011 hebben **35** BScBA-studenten een vrijstelling aangevraagd. De Examencommissie wint altijd eerst advies in van de docent van het vak in kwestie. Uiteindelijk hebben **50** studenten van de bacheloropleiding Bedrijfskunde vrijstellingen toegekend gekregen voor in totaal **35** eerstejaars vakken en **17** tweede/derdejaars vakken.

BScIBA

De overstap na een afwijzend bindend studieadvies naar de IBA-bacheloropleiding komt niet vaak voor omdat de kandidaten voor deze opleiding individueel geselecteerd worden. Wel worden vrijstellingen aangevraagd door vooral studenten met een buitenlandse vooropleiding. In totaal hebben **13** IBA-studenten vrijstelling aangevraagd. Voor **75** vakken is de vrijstelling toegekend.

b. Extra tentamenkansen

Onder bepaalde omstandigheden kunnen studenten een extra tentamenkans aanvragen met het oog op bijzondere omstandigheden zoals langdurige ziekte maar ook als de hele studie is afgerond op één vak na waardoor het afstuderen ernstig vertraagd dreigt te worden.

De meeste verzoeken hebben betrekking op een extra kans voor een bachelor vak met het oog op het afstuderen zonder studievertraging voor de masteropleiding. De verdeling van de extra kansen is als volgt.

extra tentamenkansen 2011	BA	IBA
Financial Accounting	17	5
Statistische Methoden en Technieken	8	
Corporate Finance	4	12
overige vakken	7	9
totaal	36	26

c. Verlenging geldigheidsduur tentamenresultaten

In de OER van de bachelor- en masteropleidingen is vastgelegd dat tentamencijfers beperkte geldigheidsduur hebben: 6 jaar voor bachelor tentamens en 3 jaar voor mastertentamens. Na die termijn vervallen de resultaten tenzij de Examencommissie op verzoek anders beslist.

De Examencommissie heeft in 2011 alle ingeschreven studenten die tegen de termijn zouden gaan aanlopen actief benaderd om ze te waarschuwen en ze erop te wijzen dat verlenging van de geldigheidsduur alleen via de Examencommissie mogelijk was. Dit heeft geleid tot veel verzoeken vooral in de toch al drukke maanden juli en augustus.

Bij de beoordeling van de verzoeken heeft de Examencommissie vooral het volgende mee laten wegen:

- Is er sprake van een geringe overschrijding en is er een reëel en aantoonbaar uitzicht op nabije voltooiing van het programma;
- Is er nog recentelijk vooruitgang is geboekt met het programma;
- Zijn er omstandigheden van persoonlijke aard die studievoorgang hebben gehinderd.

In onderstaande tabel staan de besluiten van de afgelopen 2 jaar. Na de eerste ronde in 2010 waarbij veel ouderejaars zijn aangespoord om de opleiding af te ronden, is het aantal verzoeken in 2011 duidelijk verminderd. Door alle studievoortgangmaatregelen van de overheid, de EUR en de RSM is het de verwachting dat het aantal verzoeken zal blijven dalen.

Verzoeken geldigheidsduur						
	2010			2011		
	positief	negatief	totaal	positief	negatief	totaal
BA	27	6	33	3	1	4
IBA	9		9	1		1
premaster	7		7	1		1
master	147	4	151	76	6	82
pto	20		20	11		11
totaal			220			99

d. Faciliteiten voor studenten met een functiebeperking

Studenten met tijdelijke of structurele vormen van functiebeperking (bijvoorbeeld dyslexie of diabetes) kunnen voor de duur van deze beperking binnen redelijke grenzen gebruik maken van bijzondere faciliteiten. Deze faciliteiten, waaronder aanpassing van tentamenvoorzieningen, moeten ertoe bijdragen dat studenten met een functiebeperking een gelijke kans op studiesucces hebben.

M1-5

Een belangrijke faciliteit is het doen van tentamens met een half uur extra tentamentijd in een aparte ruimte: lokaal M1-5. In 2011 heeft de Examencommissie **31** nieuwe M1-5 verklaringen verstrekt. De meeste wegens dyslexie, 1 wegens hypermobiliteit/gewrichten en 2 die maar voor een specifiek tentamen gegeven zijn wegens ADHD/concentratiestoornis. Er hebben 2 studenten toestemming gekregen voor het afleggen van tentamens met een vergroot lettertype.

Laptop

Eén student heeft wegens een specifieke functiebeperking toestemming gekregen om tentamens af te leggen met behulp van een laptop.

e. Bindend studieadvies

De Examencommissie speelt een belangrijke rol in het kader van het bindend studieadvies. Vastgelegd is dat de Examencommissie aan alle studenten van het eerste cursusjaar driemaal per jaar een zogenaamd tussentijds advies geeft. Aan het einde van het studiejaar volgt het definitieve advies van de decaan. Dit definitieve advies wordt voorbereid door de Examencommissie in samenwerking met de studieadviseurs. De Examencommissie bepaalt ieder studiejaar welke studenten ontheffing van de norm krijgen op basis van *persoonlijke omstandigheden*. Daartoe worden

de individuele dossiers in augustus besproken met de studieadviseurs en studentendecanen. Naar aanleiding van de bsa-besluiten volgen traditioneel de beroepen, zie hoofdstuk 3.1 onder f. In onderstaand schema staan de behandelde dossiers en genomen beslissingen na afhandeling van de beroepen. Ook de aantallen van de jaren voor 2011 zijn getoond zodat tendensen duidelijk worden. Geconcludeerd kan worden dat steeds minder studenteneen beroep doen op ontheffing van het BSA op grond van persoonlijke omstandigheden of hardheid.

PO-dossiers BSA	2007		2008		2009		2010		2011	
	BA	IBA	BA	IBA	BA	IBA	BA	IBA	BA	IBA
ouderejaars cohorten										
Dossiers	46	46	72	61	51	35	55	25	33	19
Ontheffing door PO*	32	26	55	41	30	18	29	13	22	12
Afwijzend Bsa	14	20	17	20	21	17	26	12	11	7
Eerstejaars cohort										
Dossiers	95	60	74	39	87	32	90	36	41	22
Ontheffing wegens PO*	59	39	38	16	44	16	31	18	21	15
Afwijzend BSA	36	21	36	20	43	16	59	18	20	7

* inclusief ontheffing wegens FFA in 2008

Een student kan ook ontheffing van de norm van het bindend studieadvies verzoeken door het invoeren van de hardheidsclausule indien toepassing van de norm zou leiden tot onredelijke of onbillijke situaties. In 2011 hebben **15** BA studenten een beroep gedaan op de hardheidsclausule; **5** verzoeken zijn toegekend. Bij IBA hebben **26** studenten een beroep gedaan op de hardheidsclausule en zijn er uiteindelijk **17** toegekend.

In 2011 zijn er in totaal **48** BA-studenten ontheven van de BSA-norm en **44** IBA-studenten.

f. Compensatieregelingen

Naar aanleiding van de in verband met de 'Harde Knip' ingevoerde compensatieregeling, zoals opgenomen in artikel 6.1 lid 2 van de Regelingen en Richtlijnen van de bacheloropleiding 2011-2012, hebben in totaal 42 studenten een verzoek ingediend om met een gecompenseerd openstaand vak (4,5 of hoger) hun bacheloropleiding af te ronden per september 2011. Van deze 42:

- hadden drie studenten bij nader inzien toch alle vakken gehaald;
- zijn er vier studenten afgewezen vanwege een te laag GPA;
- de overige 35 zijn akkoord bevonden, waarvan 17 het gebruikt hebben om per september 2011 intern door te stromen naar de MSc van hun keuze.

g. Zwartrijders

Studenten dienen zich tijdens de vooraf vastgestelde aanmeldperiode voor een tentamen in te schrijven. Bij niet inschrijving, wordt geen cijfer geregistreerd in het centrale cijferregistratiesysteem Osiris. Studenten vernemen meestal wel via Blackboard het voorlopige cijfer van de docent. Studenten die niet op de presentielijst van de afdeling Examenadministratie staan – de zogenaamde zwartrijders – krijgen van de surveillant tijdens het tentamen een stempel "eigen risico" op het tentamenblad. Studenten kunnen daarna een verzoek per e-mail indienen bij de Examencommissie. Na goedkeuring van de Examencommissie, ontvangt de betreffende student een e-mail. Onder overlegging van deze e-mail kan de student vervolgens via het ESSC tegen betaling van administratiekosten het cijfer in Osiris geregistreerd krijgen.

In het verleden heeft de Examencommissie geprobeerd het aantal "zwartrijders" te beperken door middel van streng beleid. Omdat studenten dan vaak bij het BSA of toelating tot de Master in problemen kwamen en de Examencommissie op grond van de hardheidsclausule alsnog moest zwichten, is het soepele beleid ontstaan waarbij de student altijd één keer toestemming krijgt.

3.4 Toelatingsbesluiten

a. Toelating tot de premasterprogramma's

De RSM kent al vele jaren een zijinstroom van hbo-studenten. Het gaat daarbij om een groep studenten met een vierjarige hbo-opleiding die verwant is aan de RSM bedrijfskunde-opleiding. Deze groep studenten kan na het doorlopen van een eenjarig schakelprogramma in de masteropleiding MScBA instromen. Sinds de invoering van de zogenaamde bachelor-master-structuur wordt deze zijinstroom voor de faculteit niet meer gefinancierd. De RSM acht de specifieke hbo-instroom echter een waardevolle aanvulling op de studentenpopulatie en wil daarom een schakelprogramma blijven aanbieden voor de groep studenten die hier het best blijkt te presteren.

Met ingang van het studiejaar 2007-2008 was een nieuw verkort hbo-premaster programma vastgesteld met een Nederlandstalige en een Engelstalige variant. Nieuw was hierbij dat van de toelaatbare opleidingen de opleidingen met slecht presterende studenten zijn geschrapt en dat als extra eis werd gesteld een gemiddeld eindcijfer van 7.0 of hoger. Bovendien werden opleidingen geschrapt waarvan de verwantschap met bedrijfskunde, gezien in het licht van het verkorte premaster programma, niet meer voldoende was.

De instroom van het premaster programma per september 2011 was beperkt tot 200 studenten voor het Nederlandstalige programma en 40 voor het Engelstalige programma waarvan 50% internationale studenten. Hieronder een overzicht van de aanmeldingen en toelatingen in de afgelopen vijf jaar.

Totaaloverzicht hbo-premaster	2007		2008		2009		2010		2011	
	NL	ENG	NL	ENG	NL	ENG	NL	ENG	NL	EN
Aanmeldingen	260	160	208	112	271	124	257	87	270	96
Afwijzingen	77	74	52	47	42	34	70	29	27	35
Terugtrekkingen	36	26	37	31	40	38	17	11	72	14
Feitelijk ingeschreven	147	60	119	34	189	52	170	47	171	47

(Opm. Bij terugtrekkingen zitten veel aanmelders die weten dat ze uiteindelijk afgewezen zullen worden en niets meer van zich laten horen.)

Van de in totaal **218** nieuwe premaster studenten is de Hogeschool Rotterdam de grootste leverancier met 88 studenten, met afstand gevolgd door de Hogeschool Amsterdam met 25 studenten, Avans (Breda, Tilburg Den Bosch) met 21 studenten, de Hogeschool Utrecht met 19 studenten en de Hogeschool Den Haag met 14 studenten.

De drie opleidingen met de meeste studenten in de premaster zijn International Business & Management Studies met 61 studenten (waarvan 39 in de Engelstalige premaster), Commerciële Economie met 37 studenten en Technische Bedrijfskunde met 33 studenten.

Nieuwe ontwikkelingen

In 2010 en 2011 is de MScBA opleiding gesplitst in afzonderlijk geaccrediteerde MSc opleidingen. Dit heeft er toe geleid dat het premaster programma opnieuw onder de loep genomen is. Daarbij is besloten om met ingang van studiejaar 2012-2013 het programma meer af te stemmen op de daarna te volgen masteropleiding, dit in tegenstelling tot voorheen. Voorheen was het standpunt dat een student met een bedrijfskundig verwante hbo-opleiding in combinatie met het premaster programma gelijkwaardig was, qua inhoud en academische vaardigheden, aan een bachelor bedrijfskunde en daarmee kon doorstromen naar alle aangeboden masterprogramma's. Door hiervan af te stappen werd de mogelijkheid geboden om het premaster programma aanzienlijk in te krimpen. Bovendien zijn gelijktijdig de toelatingseisen veranderd. Het wegwerken van een wiskunde deficiëntie, noodzakelijk voor toelating tot de premaster voor een deel van de hbo-opleidingen, is komen te vervallen. Het premaster programma zelf is qua omvang teruggebracht van 59 ECTS naar 31-33 ECTS. Het bestaat nu uit een deel academische vaardigheden van 27 ECTS en daarnaast een verplicht vak van 4-6 ECTS dat specifiek is voor de daarna te volgen masteropleiding. De laatste verandering is de invoering van de GMAT test. Voor toelating tot de master is, behalve afronding van het premaster programma, het nu noodzakelijk om een GMAT test af te leggen. De te behalen minimum score is gesteld op 600. De toelatingseis tot de master met betrekking tot de Engelse taal is gehandhaafd.

Met de introductie van het vernieuwde premaster programma is de aanmeldingsprocedure enigszins aangepast. Ten eerste is er nu een online aanmeldingsformulier (OLAF). Daardoor is nu online te zien

wie zich heeft aangemeld of daarmee bezig is. Deze bestanden zijn in Excel te downloaden en te bewerken. In de toekomst zal dit gekoppeld worden aan het CRM-systeem zoals dat nu al door het master *Admissions Office* wordt gebruikt. Ten tweede is er een *application fee* van € 95,- geïntroduceerd om daarmee een drempel op te werpen voor niet serieuze aanmelders. Als laatste is in 2011 begonnen met gesprekken te voeren met twee afzonderlijke hbo-scholen. De Hogeschool Utrecht (HU) en de Hogeschool Rotterdam (HRO) wilden graag praten over de mogelijkheid om het premaster programma in te passen in het vierde jaar van een aantal specifieke hbo-opleidingen. Deze gesprekken zullen in 2012 voortgezet worden.

Tot slot: Er is ook een premaster programma voor de PTO-opleiding en een General Management premaster programma. De selectie van deze programma's wordt afgehandeld door de betreffende programma's zelf. Een lid van de Examencommissie is afgevaardigd in de selectiecommissie van de PTO-opleiding. De Examencommissie krijgt een verslag van de selectie. De voorzitter van de Examencommissie oordeelt wel over de toekenning van het bewijs van toelating tot de masteropleiding volgend op het premaster programma.

b. Toelating tot de initiële masteropleidingen

De voorzitter van de Examencommissie is door de decaan gemandateerd tot het verlenen van *bewijzen van toelating* tot de masteropleidingen.

Er kan onderscheid gemaakt worden tussen toelating van interne studenten (studenten van de BSc(I)BA-opleidingen, de premaster studenten en de studenten van het General Management programma) en toelating van externe studenten. Voor interne studenten geldt in principe dat ze het bachelor- of schakelprogramma moeten hebben afgerond, voor externe studenten gelden behalve een voltooide bacheloropleiding ook aanvullende eisen zoals bijvoorbeeld een GMAT of specifieke eisen met betrekking tot het gemiddelde. Ook is er een tweede instroommoment voor interne studenten, namelijk per 1 februari. Verder heeft de Examencommissie de bevoegdheid om studenten op grond van bijzondere omstandigheden of op basis van de hardheidsclausule toe te laten tot de master. De voorbereiding en de uitvoering van de afgifte van het bewijs van toelating voor interne studenten (bachelor en premaster studenten) geschiedt door het secretariaat van de Examencommissie. De voorbereiding en de uitvoering van de afgifte van de bewijzen van toelating voor externe studenten geschiedt door het Admissions Office van de RSM.

Bijzondere vermelding is dat de *harde knip* in september 2011 feitelijk voor het eerst werd toegepast. Met ingang van het studiejaar 2008-2009 is de *harde knip* in de examenreglementen van de RSM neergelegd. Bij de invoering van deze regel is destijds het volgende overwogen:

“Several years ago, the bachelor’s-master’s degree structure was implemented. At that time, the bachelor and master programmes more or less equalled the unified drs. programme. That is why a relatively flexible transfer policy was applied to RSM bachelor students. Meanwhile, the bachelor and master programmes developed into independent programmes. The master programme has a large, direct influx of external students. External students must have completed their bachelor’s before starting our master programmes here. This is in accordance with the internationally prevailing practice. The Dean BSc & MSc programmes and the Examination Board feel it is time to make a rule of the regulation that the bachelor programme must have been completed before the master programme may be started. Internal students who have not fully completed their bachelor programme can only transfer to the master programme if the Examination Board is of the opinion that extraordinary circumstances apply. It is proposed to implement a so-called ‘harde knip’, a definite breakpoint, commencing with the cohort of students who will start their bachelor programme as of September 2008. As of the academic year 2011-2012 all previous cohorts must also have completed their bachelor’s before starting their master’s.”

De Examencommissie had verwacht dat het aantal verzoeken om toelating tot de masteropleiding op grond van persoonlijke omstandigheden of wegens hardheid enorm zou toenemen. Deze verwachting is niet uitgekomen. Integendeel. Het aantal verzoeken voor een speciale behandeling is zelfs relatief gedaald. Hieronder volgt het verslag over de toelating van achtereenvolgens de interne en externe studenten.

Interne masterinstroom

Voor de interne masterinstroom per februari 2011 (geen harde knip) hebben zich **60** studenten aangemeld. Van deze studenten hebben er **51** een Bewijs van Toelating ontvangen, waarvan **29** op grond van persoonlijke omstandigheden of de hardheidsclausule. **9** studenten ontvingen een afwijzing.

Voor de interne masterinstroom per september 2011 meldden zich in totaal **1013** studenten aan. Als gevolg van de verzelfstandiging van alle masterprogramma's (in 2010 waren alleen MScFI en MScSCM verzelfstandigd) werden per september 2011 óók Bewijzen van Toelating verstrekt aan zittende studenten die met de nieuwe MSc-titel wilden afstuderen.

In onderstaand overzicht de aantallen toegelaten en afgewezen studenten voor de initiële masteropleidingen van de RSM per 1 september 2011. Ter vergelijking in de onderste rij de totalen van de septembertoelating van 2010.

toelatingen initiële masteropleidingen per start academisch jaar					
Master	Positief	Waarvan PO	Waarvan hardheid	Waarvan op basis van compensatie	Negatief
MScBA	97	6	1	3	17
MScBIM	44	0	1	0	3
MScEship	40	3	2	1	9
MScFI	208	4	9	1	33
MScGBSM	24	0	0	3	5
MScHRM	29	3	3	0	7
MScMI	61	2	2	2	11
MScMM	142	6	6	3	31
MScOCC	32	1	1	0	11
MScSCM	65	3	3	3	9
MScSM	115	5	4	1	20
totaal 2011	857	33	34	17	156
totaal 2010	623		67	nvt	155

Ter toelichting op de tabel nog het volgende:

- Bij de 33 op grond van PO toegelaten studenten (in overleg met de studieadviseurs), ging het in 30 gevallen om 1 openstaand vak en in 3 gevallen om 2 openstaande vakken.
- Bij de 34 op grond van hardheid toegelaten studenten (die een verzoek hadden ingediend bij de EC) ging het steeds om nominaal studerende studenten die nog slechts 1 vak open hadden staan:
 - Premaster studenten van cohort 2010 die alleen nog *Corporate Finance* open hadden staan en dit vak wel twee keer gedaan hadden. Dit i.v.m. de totale moeilijkheidsgraad-wijziging van het tentamen;
 - BA en IBA Bachelor studenten uit 2008, die alles af hadden behalve *Financial Accounting*, maar wel beide pogingen hadden gedaan, waarvan minimaal bij 1 van de 2 tentamens een 4,5 gehaald was;
 - BA-Bachelorstudenten van het cohort 2008 en premasterstudenten van het cohort 2010 die alles af hadden en nog *Informatiemanagement* of *Ondernemingsrecht* open hadden staan, maar wel minimaal bij 1 van de 2 pogingen een 5,0 of hoger hadden gescoord;
- De compensatieregeling heeft het voor 17 studenten mogelijk gemaakt om door hun GPA van 7 of hoger met 1 onvoldoende (minimaal 4,5) in te stromen in de masteropleiding van hun voorkeur.

Deze maatwerkgevallen zorgden voor een grote piekbelasting voor de Examencommissie gedurende de laatste twee weken van augustus en de eerste week van september.

Externe masterinstroom

De toelatingsverzoeken van zij-instromers⁶ worden door het Admissions Office van de RSM afgehandeld onder de verantwoordelijkheid van de voorzitter van de Examencommissie. Anders dan de interne studenten, kunnen de zij-instromers alleen per 1 september de masteropleidingen

⁶ Met *zij-instromers* wordt hier bedoeld studenten die rechtstreeks tot de master instromen van buiten de RSM. Premasterstudenten en studenten van het *foundation year* van het General Management programma vallen hier niet onder: zij worden gerekend tot de interne doorstromers.

instromen. In de onderstaande tabel staan de verstrekte bewijzen van toelating aan externe studenten, uitgesplitst naar opleiding en *master programme*.

Verstrekte bewijzen van toelating initiële masteropleidingen aan externe studenten 2011	
initiële MSc programma's 60 erts	341
MSc International Management - CEMS (2011)	64
Totaal	405

4. Jaarlijks EC symposium

Er is de Examencommissie veel aan gelegen om studenten en docenten te betrekken bij het toetsbeleid. De Examencommissie wil dit bereiken door het organiseren van kleinschalige symposia waarbij het debat met docenten en studenten wordt opgezocht.

Zo is er in 2009 in samenwerking met het Risbo een symposium over fraude georganiseerd en in 2010 over alternatieve toetsmethoden.

In 2011 was het thema van het symposium het testen van vaardigheden: *'Testing Skills, illusion or opportunity'*

Gast spreker was Prof. Jan van Tartwijk van IVLOS (Centrum voor Onderwijs en Leren van de Universiteit Utrecht). In zijn presentatie ging hij in op het gebruik van portfolio's om vaardigheden te toetsen. De vraag was met name op welke wijze het beoordelen/becijferen van studenten invloed heeft op hun manier van leren, waarbij de volgende twee zaken van belang zijn voor het stimuleren van de inzet van studenten:

- Het tussentijds inzetten van testen en opdrachten;
- Het geven van feedback aan studenten. Dit geeft een aanzienlijke stimulans aan hun leerproces.

Van Tartwijk sloot zijn presentatie af met een verhaal over het gebruik van 'rubrics', waarnaar door m.n. docenten met veel belangstelling werd geluisterd. Rubrics zijn geschikt om vaardigheden te beoordelen op kwaliteit. Een 'rubric' is een analytische beoordelingsschaal en zegt meer dan enkel een cijfer. Het geeft leerlingen ook meer informatie dan een cijfer. Een rubric is een matrix die horizontaal de mate van beheersing en verticaal de elementen van de taak of opdracht beschrijft:

	onvoldoende	voldoende	goed	Uitstekend
presentatie				
inhoud				
samenwerking				
...				

Na zijn presentatie, moesten de deelnemers ook zelf aan de slag met het maken van een 'rubric'. Naast de organisatoren hebben ca 30 mensen het symposium bezocht, waaronder twee studenten. Het symposium heeft weliswaar niet geleid tot conclusies, maar met name de opdracht voor het maken van een eigen 'rubric' leverde interessante ervaringen en gesprekken op.

Bijlage A. Takenpakket van de Examencommissie

Het takenpakket van de Examencommissie bestaat uit de volgende onderdelen:

1. *Een algemeen toezienende verantwoordelijkheid ten behoeve van het afnemen van de examens.* Deze toezichthoudende taak komt onder meer tot uiting in de volgende wettelijke bevoegdheden:
 - A. het uitreiken van getuigschriften;
 - B. het aanwijzen van examinatoren;
 - C. het bewaken van de kwaliteit van de tentamens en examens;
 - D. het treffen van maatregelen in geval van fraude;
 - E. toezicht houden op juiste toepassing van de examenregelingen, met inachtneming van beginselen als rechtsgelijkheid, rechtszekerheid en rechtmatigheid bij de uitvoering van de regels en redelijkheid en billijkheid in individuele gevallen (toepassen hardheidsclausule);
 - F. optreden als bemiddelende en verwerende partij in geschillen die bij het College van Beroep voor de Examens aanhangig worden gemaakt.
2. *Een bestuurlijke, regelgevende taak met betrekking tot de organisatie en coördinatie van de tentamens.* Hiertoe kan de Examencommissie orderegels stellen en richtlijnen en aanwijzingen geven aan de examinatoren. Dit heeft zijn beslag in de *Regels en Richtlijnen* waarin onderwerpen zijn geregeld als fraude, zak/slaag-regeling, 'cum laude'-regeling, compensatieregelingen, aanmelding voor tentamens, tentamennabesprekingen, de samenstelling van afstudeercommissies.
3. *Taken die nader gedefinieerd zijn in de Onderwijs- en Examenregeling (de OER) die door (of namens) de decaan wordt vastgesteld.* Het gaat hier om het verlenen van ontheffing van de OER in individuele gevallen wegens persoonlijke omstandigheden of op grond van de hardheidsclausule (indien een regel in een individueel geval tot een onredelijk gevolg leidt). Enkele voorbeelden zijn: het verlenen van vrijstellingen voor vakken, de toelating tot de premasterprogramma's t.b.v. de masteropleiding, het verlenen van doorstroom naar de Masteropleiding, de tussentijdse adviezen in het kader van het bindend studieadvies, de aanpassing van de norm van het bindend studieadvies in geval van persoonlijke omstandigheden, het verlenen van extra en/of versnelde tentamenkansen, het vaststellen van een vrij masterprogramma.
4. Bij mandaat van de decaan: *het verlenen van bewijzen van toelating tot de masteropleiding.*
5. *Een adviserende taak met betrekking tot het vaststellen en wijzigen van de OER* krachtens het faculteitsreglement.
6. *Overige taken* zoals een afvaardiging in de selectiecommissie van de PTO, een afvaardiging in de colloquium doctum commissie van de EUR e.d.

Bijlage B. Studentenaantallen per opleiding (teldatum 1 oktober 2011)

Opleiding	CROHO	taal	ects	vorm	2007	2008	2009	2010	2011
BScBA*	50015	Ned.	180	vt	2250	2327	2585	2349	1985
BScIBA*	50952	Eng.	180	vt	1160	1209	1249	1183	1065
MScBA**	60644	Eng.	60	vt	1930	2175	2035	1742	851
MScBIM	60453	Eng.	60	vt					57
MScCHEB	60454	Eng.	60	vt					25
MScES	60455	Eng.	60	vt					48
MScFI	60409	Eng.	60	vt				427	494
MScGBSM	60456	Eng.	60	vt					32
MScHRM	60645	Eng.	60	vt					31
MScMI	60458	Eng.	60	vt					58
MScMM	60063	Eng.	60	vt					153
MScOCC	60457	Eng.	60	vt					45
MScSCM	60093	Eng.	60	vt				126	156
MScSM	60066	Eng.	60	vt					170
PTO (MScBA deeltijd)	60644	Ned.	60	dt	300	301	273	276	248
MScIM - CEMS	60256	Eng.	90	vt	220	155	125	132	132
General Management	-	Eng.	120	vt	72	103	107	70	49
Hbo-premaster NL	-	Ned.	65	vt	550	396	274	304	238
Hbo-premaster EN	-	Eng.	65	vt	110	96	102	82	55
MPhil	60313	Eng.	120	vt	30	27	21	28	23
MScCC	75049	Eng.	60	dt					21
MScMC	75051	Eng.	60	dt					55
exchange/cursist	-		-	-					239
totaal					6622	6789	6771	6719	6230

Bijlage C. Portefeuilleverdeling leden Examencommissie

Verdeling naar onderwerp	Verdeling naar opleiding	Commissielid
Begin- en eindtermen controle/voorzitter <ul style="list-style-type: none"> • Ondertekening getuigschriften • Toelating premasters • Toelating masters • Verlenen bewijzen van toelating 	Post-initiële masters	Teun Hardjono
Afstudeertrajecten (bachelor en master) <ul style="list-style-type: none"> • Excellence check • Sampled monitoring • Aanwezigheid tijdens afstudeersessies • Afwijkende samenstellingen van afstudeercommissies • Afstuderen buiten de afstudeervensters om 	MPhil	Pursey Heugens
Externe inbreng <ul style="list-style-type: none"> • Vrijstellingen op basis van elders verworven competenties • Exchange • Electives van buiten RSM • Minoren van buiten RSM • Examenbevoegdheid externe docenten 	Master	Roelof Kuik
Toezicht uitvoering en afwijking van OER-regels / bacheloropleidingen <ul style="list-style-type: none"> • Fraude • Verzoeken extra tentamenkansen • Verzoeken afwijkende tentaminering • M1-5 verklaringen • Geldigheidsduur tentamens • Ontheffing practica 	Bachelor 2 en 3	Johan van Rekom
Kwaliteitsbewaking <ul style="list-style-type: none"> • Klachten tentamens • Tentamenmonitor • Toetsmanual • Onderwijsservicepunt 	PTO	Ton Roodink
Studievoortgang <ul style="list-style-type: none"> • BSA • Project Nominaal is normaal 	Bachelor 1	Michaéla Schippers